

Ute av syne, ute av sinn?

Kontroversen om vindkraft til havs

Sara Heidenreich, Institutt for tverrfaglige kulturstudier, NTNU

Ukontroversielt?

Utbygging uten
konflikt?

En løsning på
problemene med
vindkraft på land?

Miljøvennlig? Uten
naturinngrep?

Ute av syne, ute av
sinn?

Holdninger til vindkraft

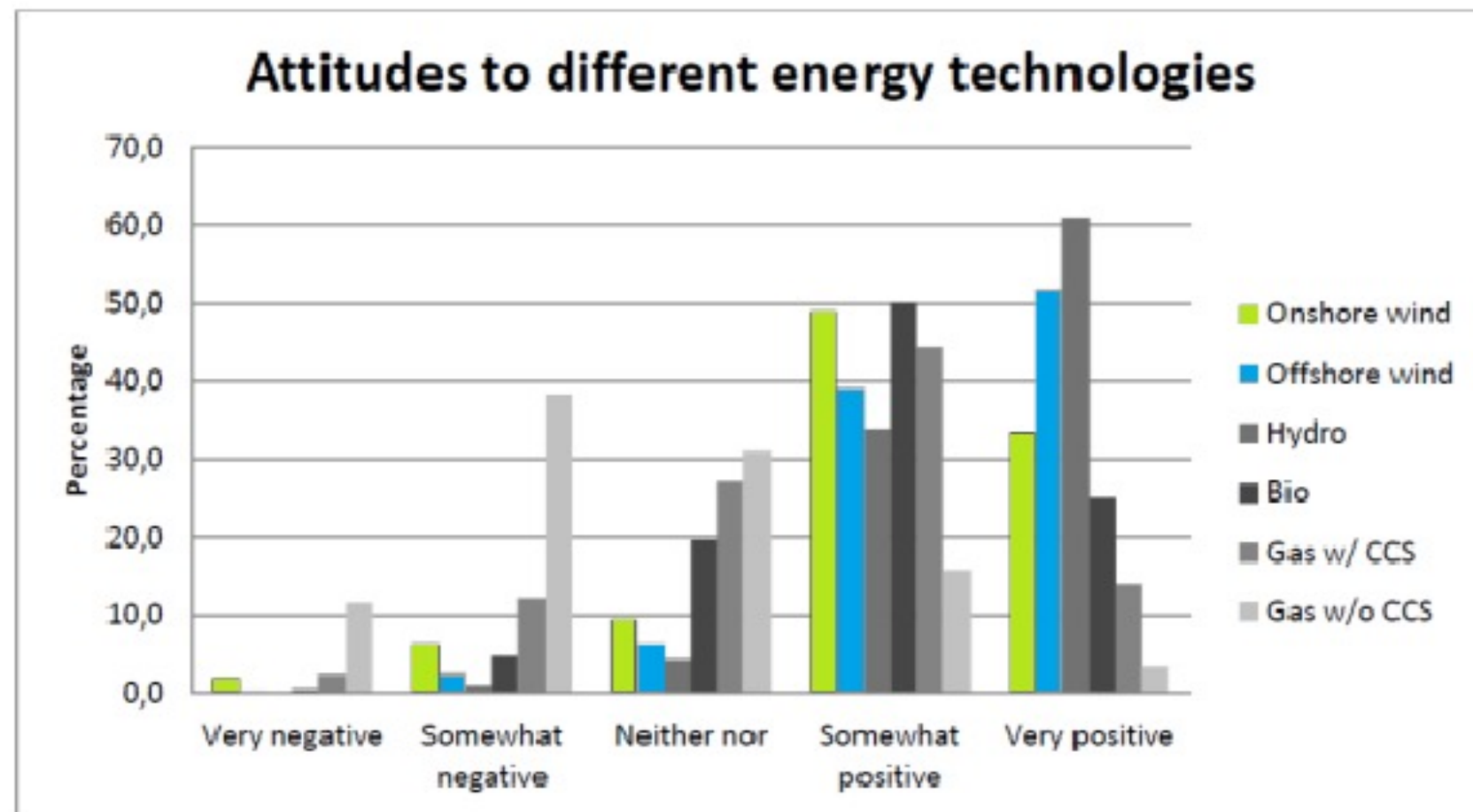
2009

Noe positiv eller svært positiv

- Havvind ≈ 90 %
- Landvind ≈ 80%

Noe negativ eller svært negativ

- Havvind = under 5%
- Landvind ≈ 10%

From Karlstrøm & Ryghaug, 2014, based on survey from 2009

2014

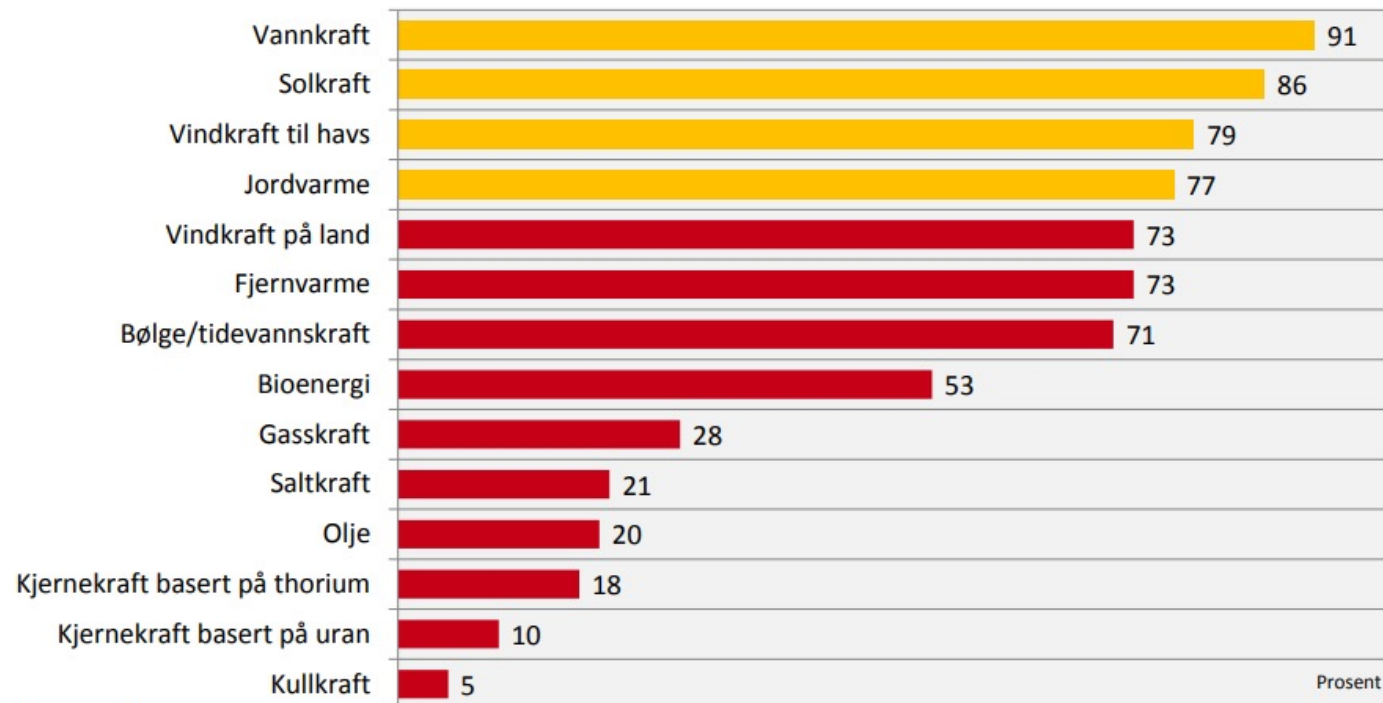
Positiv eller svært positiv

- Havvind: 79%
- Landvind: 73%

Holdning til ulike energikilder: Vann, sol og vind står sterkt i befolkningen

Hvor negativt eller positivt inntrykk har du totalt sett av følgende energikilder?

Andel som har positivt eller svært positivt inntrykk

eva.fosby.livgard@tns-gallup.no

Fra TNS Gallup: Klimabarometer 2014

Holdning til ulike energikilder: Vann, sol og vind står fortsatt sterkt i befolkningen

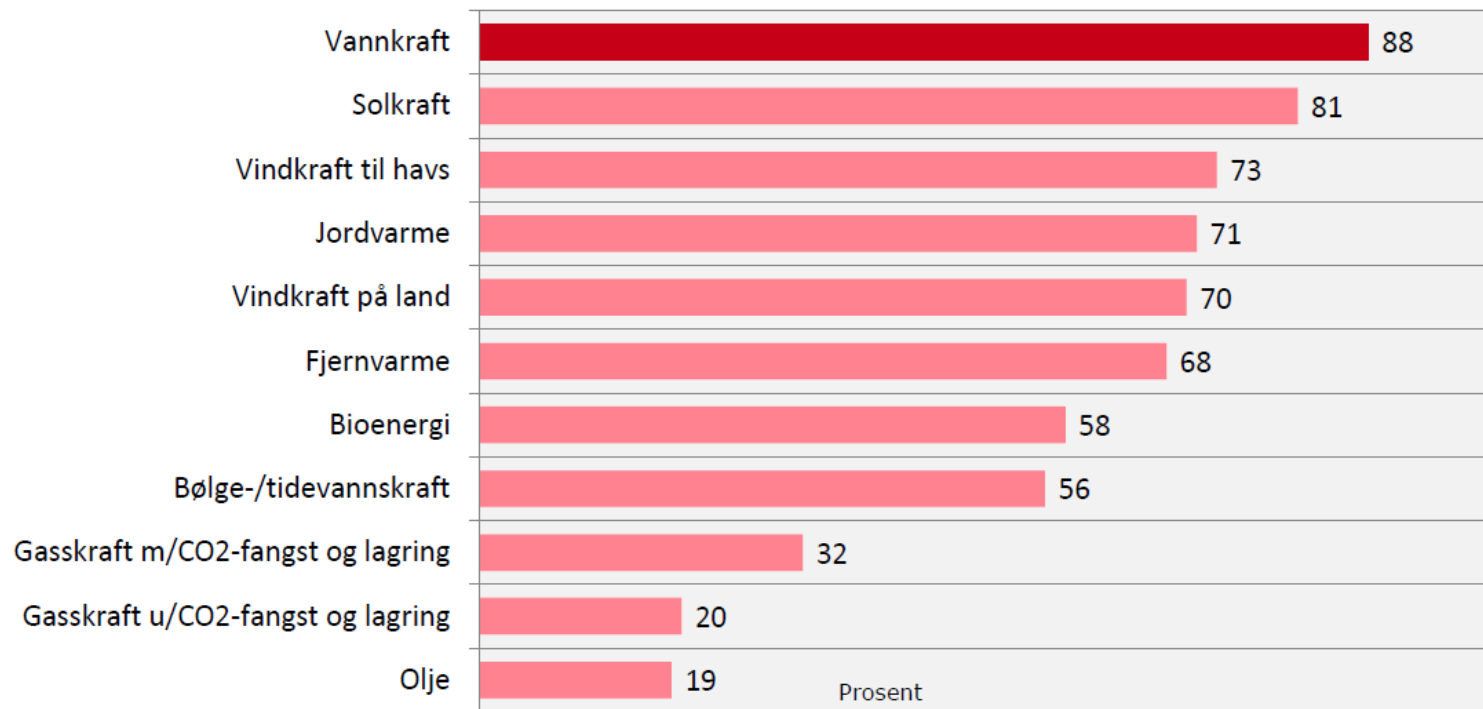
2016

Ganske positive
eller svært positiv

- Havvind: 73%
- Landvind: 70%

Hvor negativt eller positivt inntrykk har du totalt sett av følgende energikilder?

Andel som har ganske positivt eller svært positivt inntrykk (n=1071).

TNS Gallup © 2016
TNS Gallups Klimabarometer 2016 (16100302)
eva.fosby.livgard@tns-gallup.no

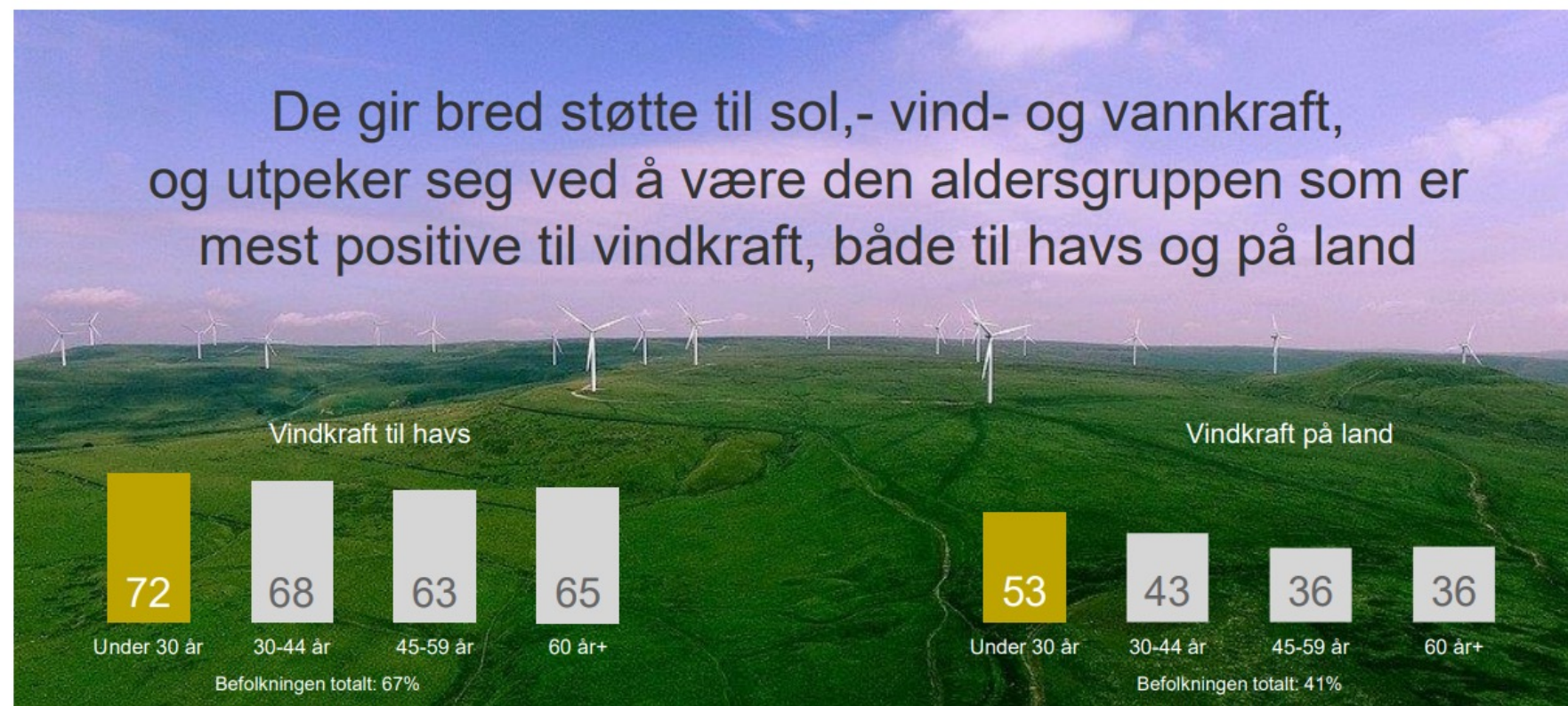
Fra TNS Gallup: Klimabarometer 2016

2021

positiv

- Havvind: 67%
- Landvind: 41%

KANTAR

21100179 Kantar Klimabarometer 2021 / eva.fosby.livgard@kantarc.com

Fra Kantar: Klimabarometer 2021

NORTH
WIND

HyWind. Foto: Carl-Frederic Salicath

Havvind i Norge

2006

Havvind nevnt i stortingsmelding om klimapolitikk

2008

Havsul fikk konsesjon

2009

Hywind Demo installert (verdens første flytende vindmølle)

2009

FME NOWITECH & FME NORCOWE

2010

Havenergiloven kom

Fra medvind til motvind...

Olje- og energiminister Terje Riis-Johansen:

*«I dag skriver vi historie. **Vindkraft til havs kan bli Norges nye energi- og industrieventyr.** Med lovforslaget og strategien legger regjeringen til rette for at vi i framtiden kan skape en ny industri med grønne arbeidsplasser basert på blant annet vår offshorekompetanse» (i forbindelse med havenergilooven 2009).*

Olje- og energiminister Ola Borten Moe:

*«**Det er ikke noen vits for meg å bruke mange skattemilliarder til å bygge en vindfarm til havs bare for at den skal ligge til havs**» (mars 2011).*

Flytende havvind kan bli et nytt industrieventyr

Havvindteknologien går fremover, kostnadene er krympet med to tredjedeler på få år. Men flytende havvind er ikke konkurransedyktig ennå.

🕒 2 min Publisert: 07.08.19 – 16.57 Oppdatert: ett år siden

Equinors mål er at flytende havvind skal være konkurransedyktig med andre energikilder innen 2030, skriver innleggsforfatteren. Her vindmøllen Hywind utenfor Karmøy. (Foto: Øyvind Hagen/Statoil)

Fra: Dagens næringsliv 07.08.2019

2019

2,3 milliarder til Hywind Tampen fra Enova

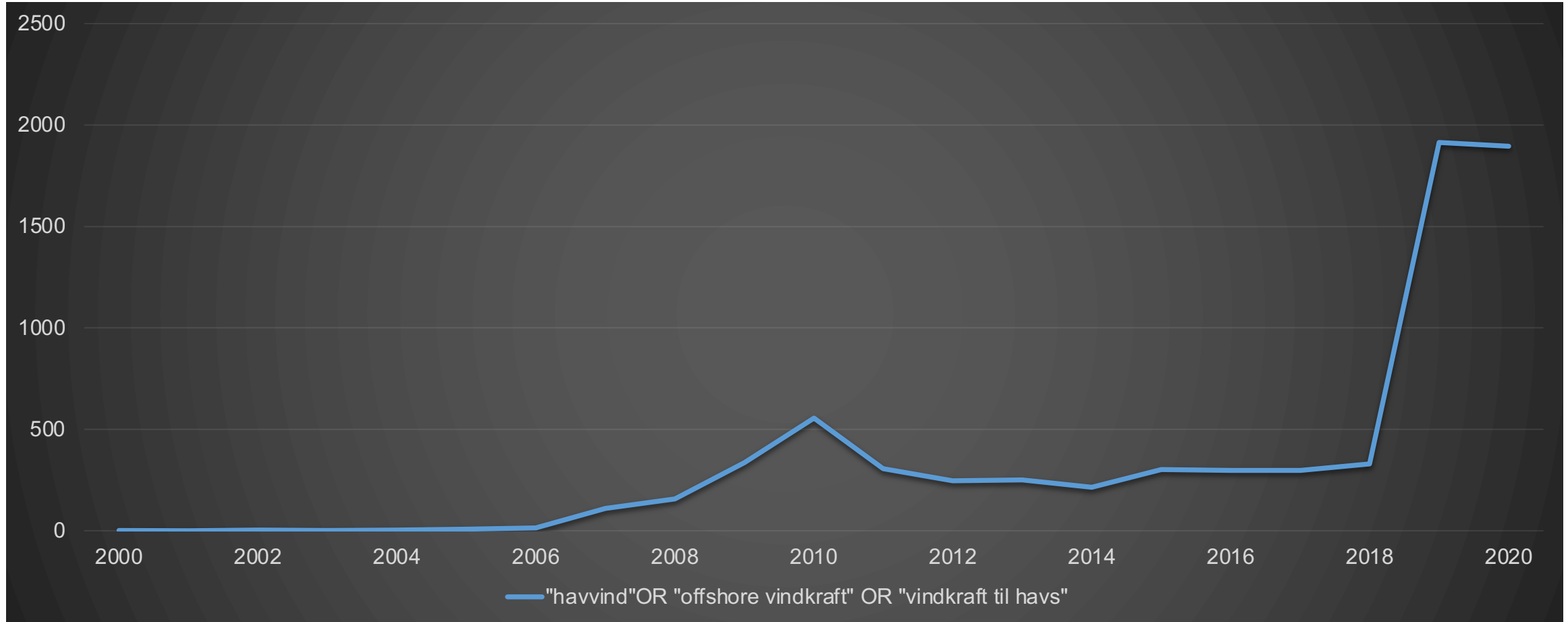
2020

Åpning av Utsira Nord og Sørliche Nordsjø & ny forskrift til havenergiloven

2021

FME NorthWind 😊

Havvind i norske aviser

Based on numbers from retriever.no

Havvind i norske aviser (2010)

Aktører for

- Politikere (nesten alle partier)
- Forskere
- Representanter fra industrien
- Deler av miljøbevegelsen
- Lokale initiativer mot vindkraft på land

50 % av artiklene positive

40% av artiklene både positive og negative argumenter
eller «nøytral» informasjon om industribedrifter, teknologiutvikling osv.

Aktører mot

- Enkelte lokalpolitikere
- Kystpartiet
- Fiskere
- Deler av miljøbevegelsen
- Turistindustrien
- Friluftslivsorganisasjoner
- Enkeltpersoner

10% av artiklene negative

Positive argumenter

Økonomi

«Dei neste par år har vi ein unik sjanse til å gripe **flytande offshore vindkraft som det neste store industrieventyr** i Noreg» (Alfred Bjørlo, styreleder Vindkraftforum Sogn og Fjordane i Bergens Tidende 11.12.2010).

«Det er et **kjempemarked der ute og vi er godt rustet til å levere utstyr** til dette markedet» (Bjørn Rudshaug, Forskningsdirektør i Aker Solution i Fædrelandsvennen 29.11.2010).

«Norge har stor industriell kompetanse når det gjelder installasjoner og løsninger offshore. I tillegg til dette er vi en stor energinasjon. **Vi må sørge for at denne kompetansen gjør oss verdensledende innenfor fornybar energi. Vi kan skape tusenvis av arbeidsplasser og stor verdiskaping** innenfor dette området i fremtiden» (Tor Arne Strøm, Ap Nordland i Adresseavisen 03.04.2010)

Miljø/klima

«Norge kan produsere **mer fornybar og CO2-fri energi**, uten konflikt med lokalmiljøet» (Gustav Gjevik, turistnæring i Adresseavisen 30.11.2010).

«Vindmølleparker er fremtidsrettede og **miljømessig gode prosjekter**» (Ole Lillesvanstu, Samfunnsredaktør i Fædrelandsvennen 04.11.2010).

«Hvis vi skal **redusere klimagassutslippene** så mye som nødvendig, må både de eksisterende oljeplattformene og bilparken elektrifiseres. Og med de beste vindressursene i Europa, har Norge et ansvar for å bidra med **eksport av fornybar energi** til kontinentet» (Ola Skaalvik, leder Natur og Ungdom i Dagsavisen 24.09.2010).

Moralsk ansvar

«Verden må løse klimakrise samtidig som **milliarder trenger tilgang til mer energi for å løftes ut av fattigdom**. Vi klarer det ikke uten store teknologisprang. Havvindteknologi kan bli et viktig **norsk bidrag**» (Marianne Marthinsen Ap i Trønder-Avisa 17.07.2010).

«Med vår oljerikdom på toppen av alt dette, har vi et **moralsk ansvar for å levere grønn energi til verden**» (Gabriella Tranell, leder Senter for fornybar energi, Åslaug Haga, prosjektleder for fornybar energi, Norsk industri i Aftenposten 15.06.2010)

«Som et rikt medlem i familien, med store uutnyttede fornybare energiressurser, er det all grunn til å anta at EU vil kreve at vi må ta **vår del av ansvaret for at EU/EØS området øker sin andel fornybar energi** i årene fremover» (Anne-Grete Ellingsen, direktør strategi og forretningsutvikling, SAE Vind DA i Teknisk Ukeblad 29.09.2010).

«Ute av syne, ute av sinn»

«Etter hvert kommer vindmølleparker flest til å ende **langt til havs, der det bare er måker som kan la seg genere**» (Kaspar Synnevåg i Bergensavisen 01.11.2010)

«Lokalisering må skje der nasjonale naturverdier ikke blir negativt berørt i vesentlig grad. **Egnede steder kan være til havs**» (Folkeaksjonen mot vindmøller i Lister-regionen, Naturvernforbundet i Vest-Agder, Norges Jeger- og Fiskerforbund, fylkesstyret i Vest-Agder, Norsk Ornitologisk Forening, Lista lokallag i Fædrelandsvennen 22.04.2010).

Motargumenter

Arealkonflikter

«**Dette er et område som er brukt av en stor del av den mindre fiskeflåten** – både for å fiske i, men også for å få adkomst til andre områder utenfor [...] Feltet spiller en stor rolle for inntektst grunnlaget for den lokale flåten» (Arvid Ahlquist, daglig leder Fiskarlaget Nord i Tromsø 12.01.2011)

«I Lofoten settes kystens muligheter og utfordringer på spissen; her er det vakkert, værhardt og her finnes store verdier. [...] Verdens største fiskebestander, de antatt største petroleumsreserverne på norsk sokkel, sterke tidevannsstrømmer og gunstige forhold for vindmølleparker til havs. [...] **Når fisk, fiskere, oppdrettere, turister, petroleumsnæringen og fornybar energi konkurrerer om de samme havområdene**, står vi foran krevende avgjørelser som vil påvirke framtida langs kysten» (Nordlys 08.01.2011).

Naturvern / visuell forstyrrelse

«Som naturopplevelse i verdensklassen vil det vestnorske fjord- og kystlandskap ganske enkelt opphøre. **Hvilken turist gidder å ta Hurtigruta**, når det i praksis vil være umulig å seile langs kysten uten hele tiden å ha en skog av vindmøller i glaningen?» (Erling Gjelsvik i Bergensavisen 08.01.2011).

«Ved siden av å være visuelt skjemmende på grensen til det utålelige, kommer mølleparkene til å utgjøre et **holocaust for det naturlige miljøet**. Hvor skal fuglene gjøre av seg i fornybarparadisene?» (Erling Gjelsvik i Bergensavisen 04.12.2010)

«Store antall av slike monstervifter vil **ødelegge den flotte norske naturen** som vi skryter av til turistene. Men det er ikke bare naturen det går ut over, de er også en **trussel mot det rike fuglelivet langs kysten**, og det er mange eksempler på at bl.a. havørn er blitt drept av de store bladene» (Per Jan Langerud, ingeniør i Bergens Tidende 10.12.2010).

Høye kostnader

«Vindmøller til havs vil være **fem ganger dyrere enn bygging av nye moderne gasskraftverk**» (Jens Lorentzen, Statsviter, ex. Høyre i Stavanger Aftenblad 19.03.2010).

«Det finnes **ingen mulighet for at vindmøllene skal kunne bli lønnsomme** med dagens teknologi, og med en anstendig energipris» (Odd Handegård i Nordlys 20.08.2010).

«Vindmøller til havs er håpløst. **Vedlikeholdskostnader** av hundrevis, kanskje tusenvis av vindmøller i de verst tenkelige forhold med bølger, vind og saltvann/sjøsprøyt, korrosjon og brudd i propeller, gearbokser, kabler/ledninger og så videre, **vil bli astronomisk**» (Per-Henrik Aasen i Adresseavisen 23.06.2010).

Eksport til Europa

«**Hvorfor skal nordmenn betale for billig strøm til Europa?**» (Egil Mollekleiv i Bergens Tidende 23.12.2010).

«Den vindmøllesatsingen vi nå ser er en del av **klimahysteriet** til den rødgrønne regjeringen, **som går ut på å skaffe Europa billig strøm subsidiert av norske skattebetalere**, og på toppen av det hele så skal vi ødelegge norsk natur» (Per Jan Langerud, ingeniør, i Bergens Tidende 10.12.2010).

Hva med kontroversen 2019/2020/2021?

Flytende havvind kan bli nytt industrieventyr

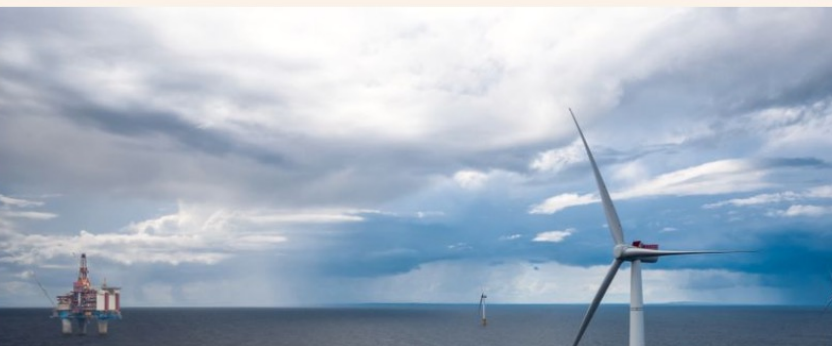
Havvindteknologien går fremover, kostnadene er krympet tredjedeler på få år. Men flytende havvind er ikke konkurransedyktig ennå.

2 min Publisert: 07.08.19 – 16.57 Oppdatert: ett år siden

Fiskarlaget kritisk til Hywind prosjektet: Mener det ikke tar hensyn til fiskeinteressene

Fiskarlaget er kritisk til Equinors vindkraftprosjekt Hywind Tampen i Nor-

Her åpnes det for flytende havvind

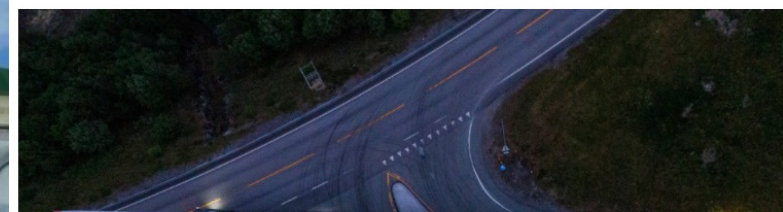
Olje- og Energiminister Tina Bru åpner for flytende vindkraft. Foto: Ingeline Kaldestad

-Dette er en svært gledelig nyhet som kan gi enorme muligheter for næringslivet i vår region.

SKREVET 15/06/2020 09:49

Flere nordmenn negative til vindturbiner til lands og til havs

Nordmenn blir stadig mer skeptiske til vindkraft. Ny undersøkelse viser at folk også er mer skeptisk til vindkraft til havs.

Hallelujamøte om havvind

Erna Solberg ble møtt med et unisont ønske om å komme raskt i gang med utbygging av flytende havvind.

Publisert 17. september 2019

Synne Lykkebo
Journalist

Oddgeir Øystese
@NRKOddgeir

Ute av syne, ute av sinn?

- Folk er mer positive til havvind enn landvind
- Men havvind er også kontroversiell (-> internasjonal forskning)
- Er havvind industripolitikk? Energipolitikk? Klimapolitikk?
- Konflikter kan involvere andre aktører enn på land
- For å få til en rettferdig og demokratisk utvikling av havvind må relevante næringer, aktører og befolkningen involveres tidlig og kontinuerlig
- Vi mangler kunnskap om miljøpåvirkninger, aktører, interesser, konflikter...

www.northwindresearch.no

NORTH
WIND

The logo for North Wind features the word "NORTH" in white capital letters above the word "WIND" in white capital letters. A stylized wind turbine icon, rendered in a light blue color, is positioned between the two words, with its tower acting as the letter 'I' in "WIND". The background of the logo is a solid dark blue.

Diskusjon:

Hva skal vindkraften brukes til?

Industripolitikk:

- Utvikle leverandørindustri?
- Bruke offshore kompetanse?
- Hva gjør vi etter oljen?
- Trenger vi et hjemmemarked/demonstrasjonsprosjekter for offshore vindkraft?

Energipolitikk:

- Trenger vi mer energi?
- Norge som Europas grønne batteri?
- Elektrifisere norsk sokkel?

Klima- og miljøpolitikk

- Global natur?
- Moralsk forpliktelse?
- Eksport av fornybar energi?